

ЖАРЫКЪ БАЙРАМНЫ МАКЪАМЫ УЗАКЪГЪА ЭШИТИЛЕДИ

2007 жыл, 8-чи СЕНТЯБРЬ, ШАБАТ КЮН. № 175 (17826)

ЗАМАН

ГАЗЕТ 1924 ЖЫЛДАН
БЕРИ ЧЫГЪАДИ

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ
Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАГЪАСЫ
3 СОМДУ

АЧЫЛЫ

Тюнео Хасанияда къууанчы иш болгъанды, мында эллие эрттеден бери да къосп тургъан Культура двореци ачылгъанды. Аны къууанчына КЪМР-ни Президенти Арсен Каноков, КЪМР-ни Парламентини Председатели Бечелланы Илияс, Правительствоу Председатели Андрей Ярин, КЪМР-ни Президентини Администрациясыны башчысы Альберт Кажаров, Правительствоу Председателини заместители Мадина Дышекова, Юг федеральный округда толуг эркинлик келечисини Аппаратыны баш Федеральный инспектору Александр Меркулов, Чечен Республикадан Къарай Дунаев депутаты Асланбек Аслаханов, министрстволаны бла ведомстволаны, шахарлары бла районлары администрацияларыны башчылары, башха къуллукчула да келген эдиле.

Асланбек Аслаханов, Арсен Каноков, Бечелланы Илияс. Культура юйю ачадыла.

«Дворец бла чекленип къаллык туююлбюз»

Къонакъла келгинчи уа, Нальчик шахарны Атажукин терек бахчасыны духовой оркестри согуп, жыйылгъанлары ыразы этгенди. Хасаниядагы тенгегенди, музыкага тынгылагъандыла. Къонакъла келгенлеринде уа, алагда миллие кийимле кийген къыз бла жаш топпан айран бла тубегенди.

Президент Арсен Каноков жыйылгъанлары аларында сөвнеше: «Биз Культура дворецини хайырлангъа беруу бла чекленип къаллык туююлбюз. Эли проблемалары болгъанларын да билебиз. Мен аланы кеси кезом бла кӱргенме. Жолларыгъа да алапат туююлдоле. Аланы барын да аз-аздан тамамлай барлыкъбыз. Бусагъатда уа мен биле эллиени бу къууанчы иш бла алгъышлайма.

Мындан атлары айтылгъан артистле чыгъарыкларына ийнанам», - дегенди. Бечелланы Илияс э Хасаниядагы Культура двореци хайырлангъа бериллик отуз объектден бири болгъанын, кеси да биринчи болуп ачылгъанын белгилегенди. Энде мындан ары да жангы объектле, жолла да ишленриклерине ышандыргъанды. Хасаниячылары дагъыда Нальчик шахарны администрациясыны башчысы Леонид Хамгоков, Асланбек Аслаханов да алгъышлагъандыла. Мында жашагъанлары атларында э элли старейшинала советини тамагасы Тогузаланы Магомед сӱлешгенди. Ол Президентге, Парламентни спикерине,

Правительствоу Председателине, ол кюн ары келген башха оюнуу къуллукчула да жорек ырызлыгъын билдиргенди. Республиканы башчысы белгилеген ишле толукларына ийнанганын айтханды. Андан сора Арсен Каноков бла Бечелланы Илияс къызыл лентаны кесдиле да, зкиси да биринчиле болуп, Культура дворецини жыйылуула бардырылуучу залына киргендиле. Анда болумгъа къарагъандыла. Президент эллиле бла ушакъ этгенди. Хасанияда дагъыда спорт зал да къысха заманын ичинде ишленригин, жолла тап халгъа келтирилликлерин да билдиргенди. Ызы бла Президент Культура дворецини башха отуула

рына да къарагъанды. Къурулушчулары ишлерине бийик багъа бергенди, эллиени дагъыда бир кере алгъышлагъанды. Тюнео окуна Хасанияны ишле толукларына ийнанганын концерт болгъанды. Анда келерини жырда, тенгесеуде усталькларын Тӱппеланы Алим, Газаланы Алим, Индира Таова, Жашаланы Алимбек, Полита Гукова, дагъыда башхала кӱргӱзтендиле.

ХОЛАЛАНЫ Марзипа.

«Кабардинка» тенгесеуде.

лагъанда уа, ол республиканы башчылары олтургъан жерге ётоп, аланы да жырла тургъа къуришп, тенгеп, халкъ къар ура тургъанлай, жарыкъ той къурагъанды. Май райондан, «Зори Кавказ» эм «Асса» сабий ансамбльени чыгып тенгегенлери, жырлагъанлары да бек хычуун кӱргонгенди. Алдан сора да, Асият Черкесованы, Габаланы Асиятны, Лидия Борышеваны, Тӱппеланы Алимни, Ольга Сокурованы, Газаланы Алимни жырлагъанлары да халкъ бек сойоп тынгылагъанды. «Жашил театры» ачылгъанына атагъан байрам жарыкъ фойерверк бла бошагъанды.

ТЕКУЛАНЫ Хауа.

ха, Парламентни Председатели Бечелланы Илияска, Правительствоу Председатели Андрей Яринге, РФ-ни Президентини Юг федеральный округда толуг эркинлик келечисини Аппаратыны баш федеральный инспектору Александр Меркуловка эм башха къуллукчула да жыйылгъанла, ёрге туруп, къызыуу къарсла бла тубегендиле. Концерт Шостаковични «Байрам увертюрасы» бла ачылгъанды. Аны РФ-ни халкъ артисти Борис Темиркановну башчылыгында республиканы къырал филармониясыны симфония оркестри сокъгъанды. Бу жол кертти

Текуланы Амур жырлайды.

Больницааланы къолгъа алыргъа оноулашхандыла
2

Ариу талпыны
2

Къанатла берген шӱӱлхукъ
3

Абаданла, жаш тӱлю да къатышхандыла
3

Юч жюз халкъ жырны сакълагъанды
1

БАШЛАМ **Больницаланы кьолгъа алыргъа онуюлашхандыла**

Арсен Канокос Урван районну больницасында.

Къабарты-Малкъары Республиканы уллу бизнесменлери КъМР-ни багыу учреждениларны болумларын игилендириуге себепли этерге чакырыргъа дейди. Аланы жангыртуу иште эни иле, кырал да кытышыркъадыла. Алай бирге ишлеуно юлгосюн Бахсан району администрациясыны башчысы Альберт Каздохе кьоргозгенди. Ол бу жерли эм Москвадагы предпринимательы бла бирге районга 12,5 миллион сом багыса спонсор болушук этгенди. Эни кезиу Урван районну багыу учреждениларны жетип турды.

Бизнесменле бла тубеши баруз кюн ингириде Урван район болницында болганды. Анга «Эрпак-ЗАО-ну, Нальчикдорстрой, материал» ОАФ-ну, «Арт» ООЧ-ну келечилери кытышхандыла. «Армэвирде да былай этгенлери мен кергенде», - дегенди Арсен Канокос тубешунди. - Анда сабийле тууган кой он жыл турганды ремонтсуз. Энди ол иш тозотилгенди. Бизде да алай амалны жайырмагъа керекди деп мен алай кыарыма. Бизнес бла Урван районода корешенле неда андан чыккыанла бла бирге иш кьолгъа алсын, алгъа барлыкъды. Алай да утуй дегенге да киши дау этерги тойолду. Алай алай болмаса сюерик эдик».

Бу башламчылыкны КМР-ни саулуук сактау министри Вадим Бицуев бек жаратханды. «Багыу учреждениларны жангыртуу биогенлюке баш магъаналы ишледен бирине саналады», - дегенди ол. - Ол себепден Къабарты-Малкъарны башчыларны анга бизнес бла корешенле кытышыркъадыла. Биринчи кезинде, ол борчун толтуруудан бир жагында кыалмазгъа чакыргъанларны бек кыуанганбыз. Урван район больницаны юсюнден айтханда уа, мында бек алгъа эски корулсаны тал халгъа келтирирге керекди».

Алай КМР-ни Президентини эски мекамландан угъай, больницаны арабына кирир жолодан башларгъа кереклисин тозге санаганды. «Арта уа корулсаны, санузеллени, палаталаны кьолгъа алыргъа», - дегенди. «Ремонт этилген кезиде сауусуланы кьорчор жер бармыды?» - деп да сорганды. Болгъанына туюшонуп, Арсен Канокос: «Энди больницаны ичине кыарыкы», - дегенди. Ичине уа отуула жерти окуна тусурап тургъанларны кьорчордо. «Кыарычгъыз», - дегенди Арсен Канокос, шукатурканы тошген жерлерин кьоргозте. Арургъан адам мында кыал бла иги болушкыду?».

Президент больницаны ишлегенле бла да ишленгенди. Санитаркадан иш хахкы

кыаллай бир болгъанын эшиткенде:

- Кесигиз да ангайлы болурсуз окладланы федеральный ара тохташдыргъанын, - дегенди. - Болсада биз да кьолбуздан не зат келтирген кыарыбыз да, болушубуз. Кертиди, битеу жарсылуны да бир жолгъа кетерип амал жокъу, алай ремонтну бошасак, иш хахкыга да жетерик.
- Кетери алында Арсен Канокос бери кыайтып келтигин айтханды. «Ары дери уа кыранчаны тергеп, сауусуланы кьорчор башларгъа керекди», - дегенди. - Битеуда кыаллай бир ахча керек болур? - деп сорганды эл молк эм азгъык министри Тембулат Эркенов.
- Бытырны багыларны бла 25 миллион керекди, - деп жууаллаганды Арсен Канокос. - Аны жаргасын кесими фондундан берликме, кыалгъанын а району предпринимательлери берсинле. Адамлагъа болушхан сууанды да.
- Район администрациясында билдиргенлери кьор, бу ишени 2-3 ай ичинде башларгъа белгиленди.

МЕЧИЛАНЫ АСХАТ. КМР-ни Президентини бла Правительствоосу пресс-службасы.

СУРАТНЫ Р. МАМИЕВ алгъанды.

Гарав Къабарты-Малкъарны Россейге кьошулгъаныны 450-жыллыгына аталган уллу байрам Нальчикде тонолууна 11 сентябрда, жаш тьлю эм тормактарды предпринимателери, организациа кытышып, парад бла башланганды. Анга кытышхандыла 400-жыллыкны майданында тебир Ленин аты проспекте бла Абхазия майданына дери баргандыла.

Парадын алында голледен «450 жыл» деген жазуу бла омак жасалган машина эмда духовой оркестр бара эдиле. Нальчикни вузларыны, школларыны, сабий садларыны келечилери, кыуумлагъа юле-шкочу болушкыду болушкыду барадыла. Кешоков эм Пермотов орамлагъа жетген жерледе алагъа тюрсюно паравозчукда сабий садланы келечилери, тамблагъа чыгып жашууу белгисича, кьошулгъандыла.

Правительствону ююно алында уа алагъа КМР-ни Президентини Арсен Канокос, КМР-ни Парламентини Председатели Бечелланы Илияс, Правительствону Председатели Андрей Ари, РФ-ни Президентини Юг Федеральний округда толу эркинлик келечисини Аппаратыны баш федеральный инспектору Александр Меркулов эм министрлени кыууу кызыу кыарса бла тубогендиле.

Сабий садланы келечилерины вузларында Нальчикни школларыны бла башланган профессионал билим берген окуу

зовну башчылыгында баргандыла. Студентлени кьолларында «Мамырлык бла шухелукъ», «Бизни кьорчор бирликтерди» деген жазуула бла плакатланы кьорго болушук эди.

Айтханыбызча, парадха тюрлю-тюрлю предпринимателери бла организациаланы келечилери да кытышхандыла. 17-чи эм 27-чи шахар школлада кьол болмай ачылган кадет класслары окуучулары да не затха кьорнгенлери кьор-

гьотгендиле. Тоненгеи кыуанчы бек жарык кезулеринден бирине уа шахар ЗАГС-ны кытышыуу санаргъа болушкыду. Ол кюн анда он жангы ююр кыуалганды эм андан ала омак машинада туюнлей уа байрамга кытышыргъа келгендиле. Алагъа битеу жыйылгъанла да жарык кыарса бла тубогендиле.

Парадын уа республикада жашаган миллетлени культура араларыны келечилери жапхандыла. Ала, келерини миллет тепсеулерин кьоргозтот, адамланы келерин алгъанды.

ТАППАСХАНАНЫ АМИНАТ.

Ариу талпыныу

Концерт Жангыртылган майданда тепсегендиле, жырлагъандыла

Байрамны алында Абхазия майданына, плитка салып, адамла солтурча, шимтикке да орнатылгандыла. Аны тьп-тьгергеи бла тагъылган кьол торсюно ючюл флажокла бла эки жанында байракла, ары-бери чакыала, байрам хал бергендиле. Майданда ишленген саханы тьгергенде, артистлени жууукдан кьорчорча, топ жерлени шахарчына, жаш тьлю да алгъадан окуна алып болушхан эдиле.

Быллайда болган концертге кытышхан, анга кыарагъан да асламысында жаш тьлю эди. Байрам концерт, белгиленген заманындан кечирек башланса да, бери кьелген жашла бла кызыла эркимендиле. Кыуун-кыуу болуп, майданда эшитилип тургъан музыкага тепсеуге баргандыла.

Концертте уа окуу юйлерини студентлери, сабийлени эм жаш иш чыгармачылык араланы сохталары, белгили ансамбльле кытышхандыла.

Алайды да, аны «Зори Кавказа» бла «Асса» ансамбльле ачкандыла. Ызындан сахнагъа «Дети гор» чыгышган ансамбльле, хана кыалмай, экишер кере тепсегендиле. Къабарты-Малкъар эл молк академияны «Синды» деген халк ансамблине кы-

тышында, майданда тепсегенин кыоймай эди. Бир ауукда аланы январьна КМР-ни Президентини Арсен Канокос барганды. Ол, ала бла кысык ушакъ этип, байрам бла алгышлап, кьол турмай, кетгенди. Ремонтдан сора Абхазияны майданында биринчи кон-

«Асса» тепсейди.

на киймилери, иги репертуарлары бла кыуандырычууду. Бу жол да ол тересине кертичей кыалганды. Аны кызы кыууу белгили орус жырлары попури этип айтханды. Кьол болмаса да, концертте жырла да бар эдиле. Тюрке бардыргъан халкыла аралы зришюно лауреаты Зезаланы Алийхан «Мени халкым» деген жыр бла кыуандырганды. Концертте бардыргъан Джульетта Мезова да жырлагъанды. Концертте кыарагъа кьелгенле, кюнден кычып, терекле тубюнде да сюелгендиле. Жаш тьлюно бир кыууу уа, сахнада той-оюндан на киймилери, иги репертуарлары бла кыуандырычууду. Бу жол да ол тересине кертичей кыалганды. Аны кызы кыууу белгили орус жырлары попури этип айтханды. Кьол болмаса да, концертте жырла да бар эдиле. Тюрке бардыргъан халкыла аралы зришюно лауреаты Зезаланы Алийхан «Мени халкым» деген жыр бла кыуандырганды. Концертте бардыргъан Джульетта Мезова да жырлагъанды. Концертте кыарагъа кьелгенле, кюнден кычып, терекле тубюнде да сюелгендиле. Жаш тьлюно бир кыууу уа, сахнада той-оюндан

цетрни жаш тьлю бергенини магъанасы уллуду. Олду мындан ары халкылары араларында шухелукъу байларыкы, мамырлыкны жолун ишлери да. Жашла бла кызыла уа бек кыуанчы эдиле, жарык халкы, келлери кьорчорлоуп.

САРАКУЛАНЫ АСИЯТ.

ны терапия бьлюмоню таматасы Тира Дзаглова: «Биоген мен совет жыллада заманчаланы, ыракт замананы эсиме тошоргенме. Битеу республикада жашаган халкылары бириктирген былай байрамла бек керекдиле».

Демонстрацияда сабийлерибизге уа сейир этгенме: кыайлай ариу сабийлерибиз барды бизни. Алагъа деп мамырлыкны сахларгъа борчулбу», - дегенди Заират Ашинова. «Нальчик» банкни ишчиси. Пенсиячы Лидия Мазаева: «Жюргем кыуундан толуду», - деп ышаргъанды.

Жырчыла бла тепсеучюле жыйылганлагъа сейирлик концерт саууалагандыла. Атамханланы Кыайсын, Жазыколаны Пейла, «Жашлык» жыр кыууу, Апполаны Жаннета, А. Теков, Ю. Федотова, А. Мамбетов, Э. Семёнов, К. Аренигъал, эм башха артистлени усталыгы байрам ингири сейирлик кыуунча айландыргандыла.

БАЙСИЛАНЫ МАРЗИЯТ.

Къабарты-Малкъар Россейге кеси ыразылыгы бла кьошулгъаныны 450-жыллыгына аталган байрамны программасын газет окуучуланы тилеклери бла энтта да бир кере басмалайбыз

8-чи СЕНТЯБРЬ (ШАБАТ КЮН)
10.00-10.40
Нальчик шахарда Мемориал арканы кыуанчы халда ачылуу.
11.00-11.20
«Россей бла ьмюрлеге бирге» деген эсгертирге голле салыу. 400-жыллыкны майданы.
11.30-12.30
КМР-ни Президентини А.Б.Канокова Россей Федерацианы субъектерини официальной делегациаларын кьонакыгъа алыу.
КМР-ни Праивительствосуно юю.
12.45-13.45
Эл молк эм промышленность товарлары «Къабарты-Малкъар биоген» деген кьорчорчю.
Атажукенин бахчасында, ара алледы.
14.00-15.30
Къабарты-Малкъар Россейге кеси ыразылыгы бла кьошулгъаныны 450-жыллыгына аталган байрамга жораланып, республиканы жамауатыны кыуанчылы жыйылыуу.
Жашил театр.
16.30-18.30
«Россей бла ьмюрлеге бирге» деген ат бла театр халда бардырылган концерт. «Спартак» стадион.
9-чу СЕНТЯБРЬ (ИЙЫХ КЮН)
ЭСГЕРТИУ: Жашил театрга бла «Спартак» стадионда бардырылгы кыуанчыла чакырыу кыагытла бла кырирге болушкыду. «Спартак» стадиондан репортаж «Мир» кыралы аралы телерадиокомпанияны каналлары бла туюнлей кьоргозтотлюкдо.

12.00-17.00
«Аттын ил» деген культура-спорт байрам. Къабарты-Малкъар Россейге кеси ыразылыгы бла кьошулгъаныны 450-жыллыгына аталган ат чарши.
Нальчикни илпордому.
13.00-14.30
Республиканы фахмулу сабийлерини кытышыулары бла бардырылгык театр байрам.
Кырал концерт залы алында майдан.
15.00-17.00
Къабарты-Малкъар Республиканы миллет культура араларыны кытышыулары бла «Шухелукъну гол кысымы» деген концерт.
400-жыллыкны майданы.
16.00-20.00
Республиканы шахарларыны бла районларыны той-оюн коллективлери кытышыулары бла «Нартланы жери» деген фольклор байрам.
Абхазия майдан.
20.00-22.00
Россей Федерацианы бла Къабарты-Малкъар Республиканы эстрада жырчыларыны кытышыулары бла жаш тьлюно «Сени бла бирге барабыз, Улуу Россей, келди заманнга!» деген кечеге байрамы. Лазер шоу. Байрам фейерверк.
Келишиулюкно майдан ы.

Кыуанчы «Иги заманла эсиме туюшгендиле»

Холамханланы Кыайсын жырлайды.

Жетинчи сентябрде «Восток» кинотеатры алында майданда байрам концерт болганды. Анга халкыла аралы эм битеуроссей конкурсында хорлагъан артистле кытышхандыла.

Майданга аппала бла ынана туудуклары бла, аналла бла атапа сабийлери бла, сюйгенле, школчуна, юй бийчеле, иши кюн байрамга бурулгъанына кыуангандыла да жыйылган эдиле. Жырла жылнганда, кы-

кирилкери баймады. Нальчик шахары сюдиюно судьясы Дана Тухахова: «Бусагътада республикадагы болум мени кыайгыртады. Бек керек эди бу байрам бизге шьндю! Барыбызны да бириктирип ючюк, жерибиз, ара шахарыбыз да бир болгъанын эгсе салыр ючюк. Мен биоген концертте эки сабийимни да

алып келгенме. Ачык айтханда, бир кесек кьорчорчама. Алай не заманга дери кьоркуп жашарыкыбыз биз? Орамларыбызга кеме, кюн да элгемни чыгаргъа, кыуанып жашарча кыуаргъа керекбиз жашаубузу», - дегенди.

Нальчик шахарны тьртюнчю номерли поликлиникасына киймилери, иги репертуарлары бла кыуандырычууду. Бу жол да ол тересине кертичей кыалганды. Аны кызы кыууу белгили орус жырлары попури этип айтханды. Кьол болмаса да, концертте жырла да бар эдиле. Тюрке бардыргъан халкыла аралы зришюно лауреаты Зезаланы Алийхан «Мени халкым» деген жыр бла кыуандырганды. Концертте бардыргъан Джульетта Мезова да жырлагъанды. Концертте кыарагъа кьелгенле, кюнден кычып, терекле тубюнде да сюелгендиле. Жаш тьлюно бир кыууу уа, сахнада той-оюндан

Топалайчык

Кызакчалы Ферида. Хасания эл. 1 жыл бла 10 ай.

Почта

Юбилейге аталган конверт

«Россейни почтасы» федеральний кырал унитар предприятияны Кыбарты-Малкырадагы бөлөмүндө 450-жылкы юбилейге аталган жаңы конвертке штемпель салыу болганды. Анда Мария Темрюковнаны эсгертсеми сураты барды. Ол штемпелни ИТЦ «Марка» жарашдырбады.

Конвертти тиражы 30 миңг экөөлөрү. Аны, Россейдин сора да, тыш кыраллада да сатып алырга болуучу. Аланы биринчи кыуумун Филателистлени битеуроссей обществосуну Кыбарты-Малкырадагы бөлөмүнө правленини келечилери колденди.

КыСЫМЛАНЫ Аминат.

БАСМА

Кызулга союктеле «Минги Тау» журналы ашыгып саклычууду. Пазыяда, прозада, кесам сөздө, кыскасы, одобияты жр жарына көрө мында бир зат басмаланды. Аны биринчи бетинде ышара турган Куулиланы Кыайсыны сураты уа журналы ботон кызултты этеди. Ызы бла Кыбарты-Малкыра Россейге кеси ырызлыгы бла кызулганы 450 жыл болганына жораланган статья басмаланды.

Былгылы жыл юбилейге бла байды. Малкыр адабияты алкаск окуна, бир неча жазычуубузу юбилейлери белгилеркиби: Куулиланы Кыайсы, Запийхананы Жанакыйят, Мактыланы Сафар, Шауаланы Миналдан

– ала барысы да 1917 жылда көргөндиле дуния жарыгын. Ахматланы Ахия бла Куудайланы Маштай тууганлы уа быыл 80 жыл болады. Сау-эсен, хайт деп буюлгонда да ишлеп турганя Төппеланы Алим, Шауаланы Хасан эм Хучиналаны Магомат а 70-жылкыларын белгилеркидиле. Поэт Мусулаланы Сакината да быыл 50 жыл болганды. Аланы хар бирини юсюнден журнал кесини сөзүн кезилею номерлеринде айта келеди. Бу жолу жу тёртюнчосунда уа ол Мактыланы Сафарны бла Шауаланы Миналданни 90-жылкылары эм Төппеланы Алимни 70-жылкыгы бла алгышлайды.

Позияны бөлөмю уа Байзул-

МУРДОР САЛГАНДА

ЮЧ ЖЮЗ ХАЛКЪ ЖЫРНЫ САКЪЛАГАНДЫ

Россейни көп миллетли культураны айнытууга тийишли юлюшюн кышкан композиторлардан бири болганды Арсений Михайлович Аврамов (1886-1944 жж). Малкырадагы бла кыбартылыланы музыка искусстволарын айнытууга ол тири кыатышканды, бизни биринчи миллет спектакльге да ол музыка жазганды. Актерланы репетицияларна барып, спектаклени магынасына иги тошоюн, алай ишлегенди. Эл-эллеге айланып, халкъ жырлагы бла тауруулагы тынгылаганды, аланы жыйышдыргананды.

Арсений Аврамов 1886 жылда Новочеркасск шахардан узакъ болмагын Малый Невский элде тууганды. Гитче замандан музыкага юйренгенди, халкъ максамланы да бек жаратканды.

1909 жылда, окууну бошاپ, Арсений Новочеркасск шахарга кыайтады. Мында культура жашауга тири кыатышканды, хорну кыурауга себептик этеди, музыканы юсюнден лекцияла окуду. Ма алайы жаш замандан окуну ол хунери адам болганын көргөзгөлдү.

Миллет фольклору бла, халкъ жырчыла эм кыбуучула бла да шагъырайнанды, битеу элде да болды. Бизни айтылгы халкъ жырчылы Огарланы Омар бла да танашды. Омар а не заманда да аны бек иги уастына санаганды. Айтылгы кыбуучула Кыазимланы Бигил бла Кураса Каширгова, халкъ жырчы Амирхан Хавпачев эм башкала да шагъырайдиле Аврамов бла эм бирге ишлегенди.

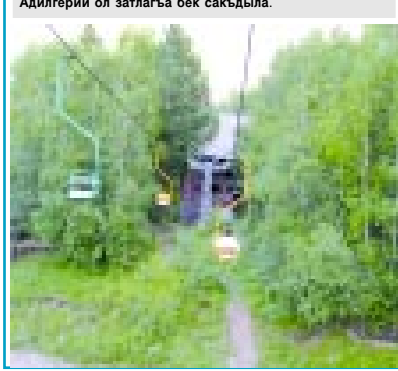
Кыбарты-Малкыраны автономияны 15-жылгыгы уа 1936 жылда белгиленгенди. Анга деп уллу байрам кыураганды. Анда 2500 жырчы, тевочуо, кыбуучу, профессионал артистле да болганды. Аны башчысы уа Аврамов эди ол кыурагына концертти. Алай бла ол мында бек кыаты ишлегенди, малкыр эм кыбарты халкъ максамлага көрө, көп музыка чыгармала жазганды. ол санда симфония оркестрге да, Духовай оркестрге уа «Кыбарты-Малкыраны маршы» жазганды. Кыбартылыланы бла малкырагыланы халкъ жырларын жыйышдырууда уа аны кыайны болмагана уллуду – 300 халкы жырны жашауну саклаганды ол.

Арсений Аврамов мында көп жашарга тохташкан эди, «Кыбарты эм малкыр музыкалы фольклор» деген китабын да жазып башлаганды эди, алай, аны бошоганды. Улуу Ата журт уруу башланды. Ол а урууну алкюнгеринде окуна Москвага кетеди. Анда Битеуоосу радиода иширге тохтайды. Бизни республиканы профессионал музыканы мурдорин салганадан би болганды Арсений Михайлович Аврамов. Ол 1944 жылда 19-майда Москвада аушканды. Бизни республиканы музыка искусствосуну тарыхында уа атын өлөмөсү этгенди.

БИТТИРЛАНЫ Аминат.

Минги тауну тиресине келгенге, Четтеге канат жол бла чыгып, «Ай» кафеде олтурурга, табигъатыбызны таулуугуна бийкенд кыарарга сюедиле. Хар адамы, аруу сөшлөш, тынгылы аш-суу ашатып, ыразы этер ючюн, хунер, тевозум да керекди. Мында ишлегенде Запийхананы Аслан, Гуулиланы Анаур, Жапуланы Адилгерин ол залгага бек сакыды.

Окутуу

Практикага энчи эс бурлукдула

КыМКУ-ну педагогика факультетинде А.Ж.Насилов бизге бир дигрине көрө бу факультет тёрт порлю устанкыдан специалистлени хазырлайы: башланган билими берилею педагогикасы бла методикасы(башланган классна устаны), технология бла предпринимательство(бу предметтен устан), школга дери окутуучу педагогикасы бла методикасы(школга дери окутуу-юйретуу ишчи кыурау), декоратив-прикладной искусство(художник).

Бизни юрр.

Сансыз кыоймазлыкъ чыгармала

татты көрөнгөни ючюн; ол сен манга ашкан сайын эттен намазларын ючюн! Сен – чиммак акъ өстөн кыайы, Букъур заманланы тошюн!

Бирде уа топт назмуу макамамы да торленкирил:

Ои адамды – ышанырга мен; О, кыбартай атам, бирисе сен.

Алай а сен, сөксөн жылынг тапту, Аруу-аруу тураса, кыарт болуп;

Хаталаны, кыурту киби, эзе Турмаса энди, тау киби теве;

Жангыз да менме – сен тарыгырык.

Аллахды, анам, сен ышанырыкъ.

Аллахды, анам, мен тарыгырык; Аллахды, анам, мен ышанырык! – дейди окуучуну кесини сезимлери бла билеп, ол аны бир солуу бла окутуу чыгарча.

Бирде уа топт назмуу макамамы да торленкирил:

Ои адамды – ышанырга мен; О, кыбартай атам, бирисе сен.

Алай а сен, сөксөн жылынг тапту, Аруу-аруу тураса, кыарт болуп;

Хаталаны, кыурту киби, эзе Турмаса энди, тау киби теве;

Жангыз да менме – сен тарыгырык.

АБДУЛЛАНЫ Аминат.

Редакцияга писмо

Тюз ата юйюмдеча турама

Мени халарым көп адамлагы себир көрчюн, нек дегенде мен кыайн анымы юсюнден айтырга сюеме. Шөндөгү заман алайды: келинле кыайн аналаны суймейдиле, кыайн анала уа, келинле, Шөндө дегенлигиме, ол зат не заманда да болур эди. Мен а аны бузаргы сюеме (аны ючюн бирле мени махтарла, бирле уа, баям, сөксөн окуно этерле).

Мени халарым көп адамлагы себир көрчюн, нек дегенде мен кыайн анымы юсюнден айтырга сюеме. Шөндөгү заман алайды: келинле кыайн аналаны суймейдиле, кыайн анала уа, келинле, Шөндө дегенлигиме, ол зат не заманда да болур эди. Мен а аны бузаргы сюеме (аны ючюн бирле мени махтарла, бирле уа, баям, сөксөн окуно этерле).

себир этедиле, мен: «Тапкан атам биринчи, кыайн атам экинчи», - десем. Халарымы ахыранда, айп эт-мезгизини да тилеп, келтирге бла кыайн аналагы блай айтырге сюеме: келинле, сиз иги болсагыз, кыайн анала да иги болукдула. Жарык келлю болугуз, терс кыарамгаз – не баш иезиге, не кыайн анагызга. Кыалгыны уа тап болур.

КЮМЕЗЛАНЫ Марина. Гернегез эл.

Нальчик шахарны Шогенцову атлы ораманда жаңгы фонтан ачылганды. Сурат этюдну Р.Мамиев алганды.

УЧРЕДИТЕЛЬЦЕ: Кыбарты-Малкыр Республикасы Парламенти бла Правительствосу
Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал
РЕДАКЦИОННО-ТЕЛЕФОНЫ:
РЕДАКЦИОННЫ БЕЛОМЛЕРИ:
РЕДАКЦИЯ АУТОРАЛА
ГАЗЕТИ БАСМАГЫ